

VINERI • 19 OCTOMBRIE 2012 • ANUL LXII NR. 42

1911
FOAIA
1911

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Pășunile se
acopăr de oi, și
văile se îmbracă
cu grâu: toate
strigă de bucurie
și cântă

www.foaia.ro / foaia@foaia.ro

Un cor minunat și zi de mulțumire la bapțiștii din Micherechi
130 de ani de la moartea generalului Gheorghe Pomuț
Regizor român la Teatrul Național din Budapesta

CALENDAR ORTODOX

22 octombrie, luni, Sf. Ier., întocmai cu apostolii, Averchie; Sf. 7 tineri din Efes.
23 octombrie, Sf. Ap. Iacob, ruda Domnului.
24 octombrie, Sf. Mc. Sevastiana și Valentin.
25 octombrie, Sf. Mc. Marcian și Martirie.
26 octombrie, vineri, †) Sf. M. Mc. Dimitrie, Izvorătorul de mir.
27 octombrie, sâmbătă, †) Cuv. Dimitrie cel Nou, Ocrotitorul Bucureștilor, ale cărui moaște sunt la Patriarhia Română; Sf. Mc. Nestor.
28 octombrie, duminică, † Sf. Ier. Iachint, Mitr. Țării Românești; (Învierea fiicei lui Iair).

OMUL SĂPTĂMÂNII

Simion Mehedinți

Pe 18 octombrie se împlinesc 144 de ani de la nașterea savantului geograf român, etnolog, pedagog creștin și fondatorul școlii române de geografie, Simion Mehedinți, membru al Academiei Române. Simion Mehedinți, s-a născut la 18 octombrie 1868, la Soveja, Vrancea și a încetat din viață la 14 decembrie 1962, București. Este considerat fondatorul școlii române de geografie, ocupând prima catedră de geografie la Universitatea București. A elaborat un sistem propriu de gândire geografică, concretizat în lucrarea sa fundamentală Terra – introducere în geografia ca știință (1931).

În prima perioadă a secolului XX, din rândul poporului român s-au ridicat figuri luminoase, savanți eminenți, învățați cu concepții înaintate care au ilustrat viața intelectuală a României. Acestei pleiade de mari oameni de cultură aparține și Simion Mehedinți, una dintre cele mai reprezentative figuri ale științelor geografice, unul dintre cei mai mari pedagogi români, în special pe linie creștină. De altfel, progresul geografiei în România începe odată cu înființarea catedrei de geografie în cadrul Facultății de Litere din București (1900) catedra destinată a pregăti mai bine pe viitorii profesori de geografie. Această catedră a fost ocupată de un eminent tânăr – Simion Mehedinți – profesorul care va deschide o nouă perspectivă geografiei românești.

Personalitatea științifică a savantului Simion Mehedinți se impune la începutul secolului XX, care prin lucrări proprii direcționează atât învățământul gimnazial, cât și pe cel superior. Este momentul când se dezvoltă o nouă gândire geografică axată pe geografia generală, geografia regională și de ramură.

Născut la 18 octombrie Soveja, satul de la poalele Munților Vrancei, Simion Mehedinți a simțit din anii copilăriei, cu o intensitate nebănuită de puternică farmecul peisajului natural al locurilor natale, îmbinat cu viața localnicilor. Aici a primit harul spre descrierea literară, sensibilitatea puțin obișnuită față de frumos, de manifestările geniului popular și calitățile proprii pentru zugrăvirea impresiilor și sentimentelor prin cuvinte. Drumul său spre afirmare începe cu școala din sat, începând cu septembrie 1875, trece apoi pe la școala din Vidra, la Seminarul Teologic Ortodox din Român, iar în anul 1883 se află la Seminarul Central din București. Eminentul savant, a urcat treptat și sigur treptele consacrării. În martie 1899, la propunerea Societății Române de Geografie, este numit primul profesor, la prima catedră de geografie, nou creată la Universitatea din București. Încă din timpul vieții, Simion este recunoscut ca întemeietorul și părintele geografiei românești.

Micherechi

Președintele Parlamentului în vizită la români

Președintele Parlamentului ungar va face o vizită la sfârșitul săptămânii viitoare în județul Bichiș. Sâmbătă, 27 octombrie, Kövér László se va afla la Micherechi. Președintele Parla-

mentului se va întâlni cu primărița *Margareta Tát* și consilierii locali la ora 15.00, după care este prevăzută și o întâlnire cu localnicii.

A.C.

Concurs pentru post de director

Primăria Micherechi publică concursul pentru ocuparea postului de director al Centrului de zi pentru vârstnici. Mandatul este valabil pentru o perioadă de cinci ani, de la 1 noiembrie 2012 până la 31 octombrie 2017. Termenul de înaintare a dosarului este 24 octombrie 2012. Dosa-

rul poate fi înaintat prin poștă, la adresa Primăriei din Micherechi (5726, Micherechi, str. Kossuth nr. 80), personal primăriței *Margareta Tat*, sau prin e-mail la adresa *mehkerec@gmail.com*. Cunoașterea limbii române reprezintă un avantaj.

A. Cioca

Coroane în amintirea eroilor români

Pe 31 octombrie, Primăria din Micherechi va depune coroane la Monumentul Eroilor Români, ridicat în cimitirul vechi și la monumentul celor căzuți în cel de-al doilea război mondial, așezat în fața pri-

măriei. Ceremonia va începe la ora 11.00 la monumentul eroilor români din cimitirul vechi, care se va continua la 11.30 la monumentul din fața primăriei.

A.C.

Poza săptămânii

Discuții sub privirea eternă a lui Pomuț

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Zi de mulțumire la Biserica Baptistă din Micherechi
(foto: Ana Cioca)

Seghedin

Zilele filmului românesc

Ajunsă la cea de-a cincea ediție, Zilele filmului românesc la Seghedin, găzduită în perioada 24–27 octombrie de Cinematograful Grand Café (Szeged, str. Deák Ferenc 18), are loc în 2012 exclusiv datorită sprijinului partenerilor unguri și ai prietenilor din România, care fac un gest de solidaritate și de apreciere față de ICR Budapesta rămas cu buget zero. Directorul TIFF, casele de difuzare ungare Mozinet și Anjou Lafayette oferă gratuit copy-rightul pentru cele mai noi filme românești lansate în premieră budapestană, traduse și subtitrate pro bono. Genericul din acest an este „Aniversări și prieteni”, fiindcă ICR Budapesta aniversează 20 de ani, filiala din Seghedin face 5 ani de la înființare și în același timp se împlinesc 100 de ani de la primul lungmetraj românesc de succes, „Independența României”, lansat în premieră la 1 septembrie 1912, la București, apoi vizionat la Viena și Budapesta.

130 de ani de la moartea generalului Gheorghe Pomuț

Cu prilejul împlinirii a 130 de ani de la trecerea la cele veșnice (12 octombrie 1882), vinerea trecută a fost comemorat generalul de origine română, Gheorghe Pomuț, cu care se mândresc atât românii, cât și maghiarii și americanii. Pe 12 octombrie, la Jula au fost organizate două evenimente importante. La bustul generalului Pomuț, aflat în piața cu același nume din Orașul Mare Românesc din Jula, Primăria orașului a organizat un moment festiv, iar în după amiaza aceleiași zile, Consulatul General al României la Jula, în colaborare cu Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad și Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria a organizat un simpozion despre viața și activitatea lui Gheorghe Pomuț.

La umbra bustului

La evenimentul din Orașul Mare Românesc din Jula au luat parte atât autorități maghiare cât și autorități române, precum PS Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, domnul *Alexandru Victor Micula*, Ambasadorul României la Budapesta, domniile consulilor *Dragoș Țigău* de la Jula și *Nicolae Dan Constantin* de la Seghedin, doamna consul *Monica Radu* de la Seghedin, *dr. Görgényi Ernő*, primarul orașului Jula, *Süli Attila*, director adjunct de Departament la Muzeul Ministerului Apărării Naționale din Budapesta, *Gajda Róbert*, viceprimar și deputat parlamentar, *dr. Kovács József*, deputat parlamentar, *dr. Maria Gurzău Czeglédi*, directoarea Liceului „N. Bălcescu” din Jula, *Balog Lajos*, consilier local, profesori și elevi, mai mulți români din Jula. Cu acest prilej a fost citit mesajul doamnei *Eleni Tsakopoulos Kounalakis*, Ambasadorul Statelor Unite ale Americii la Budapesta. Primarul *Görgényi Ernő* a vorbit cu mândrie despre Pomuț: „Trebuie să fim mândri că aici, din pământul orașului nostru, a răsarit un pomuț (făcând alu-

zie la numele revoluționarului), care fiind fiul unui potcovar român, a reușit să-și înscrie numele în cărțile de istorie ale ungarilor, românilor și americanilor”.

Ambasadorul României la Budapesta i-a salutat în mod special pe tinerii care au fost prezenți la aniversare încurajându-i ca Pomuț să fie un model de urmat pentru toți tinerii din

Jula. După discursul domnului ambasador, elevii de la Liceul „Bălcescu” din Jula au pregătit o scurtă scenetă în care au fost prezentate cele trei momente importante din viața lui Pomuț: nașterea și tinerețea la Jula, revoluția maghiară și cariera din America. După programul elevilor s-au depus coroane de flori la bustul lui Pomuț.

Simpozion și distincții

Cel de-al doilea eveniment comemorativ a avut loc la sediul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria. În cadrul acestei întâlniri au fost descoperite momente noi din activitatea persoanei marcante, prin discursul invitaților *dr. Maria Berényi*, directoarea Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria, *prof. dr. Gheorghe Petrușan*, fostul șef al Catedrei de Limba și Literatura Română din Seghedin, *conf. univ. dr. Marius Grec*, decanul Facultății de Științe Umaniste, Politice și Administrative din cadrul Universității „Vasile Goldiș” din Arad, *conf. univ. dr. Mihaela Bucin*, șefa Catedrei de Limba și Literatura Română din Seghedin, *Virgil Jireghie*, profesor la Uni-

versitatea „Vasile Goldiș” din Arad și *Răzvan Ciolcă*, consilier la Ambasada României la Budapesta.

În deschiderea întâlnirii, moderatoarea *Eva Șimon* a amintit că Institutul Cultural Român de la Budapesta împlinește, în luna octombrie, 20 de ani de la înființare, iar cu cinci ani în urmă, în decembrie 2007, s-a înființat Filiala din Seghedin. *Brîndușa Armanca*, directoarea ICR Budapesta a venit la Jula cu mulțumiri pentru comunitatea românească, înmânând diplome pentru PS Episcop Siluan, *dr. Maria Gurzău Czeglédi*, directoarea Liceului „Bălcescu” din Jula, *dr. Maria Berényi*, directoarea Institutului de Cercetări, *Petru Câmpean*, colaborator al Filialei din Seghedin și pentru redacția „Foaia Românească”.

(Continuare în pag. a 9-a)

EDITORIAL

Sfârșitul s-ar putea amâna...

Zilele trecute am avut ocazia să cunosc niște tineri români din Ungaria, care m-au uimit prin faptul că... vorbesc atât de frumos românește! Poate e șocantă pentru unii această afirmație, din moment ce în acest colț de pagină de multe ori am scris despre eșecul școlilor noastre de a transmite limba română tinerelor generații. Profesorii dau vina de ani de zile pe familii, pentru că părinții nu-și mai învață copiii limba străbunilor. „Vinovate” mai sunt și căsătoriile mixte, unde limba vorbită în familie devine automat maghiara. Așa că grădinițele și școlile dau vina pe părinți, liceul dă vina pe școală, și tot așa continuăm să ne învinovățim.

Însă, în timp ce instituțiile aruncă vina pe alții și se scuză pe sine, miracol mare, unii tineri reușesc să treacă de complexul de a fi români, de rușinea de a vorbi românește. Acești tineri însă nu mai vorbesc în graiul românesc din satul lor, ci în limba literară română. Numai în această variantă a limbii pot să mai comunice, graiul neexistând suficiente cuvinte care să exprime realitățile de astăzi. Aceste cazuri, din păcate cam izolate, se datorează însă nu atât educației din școli, cât altor circumstanțe. În prim plan se află biserica, orice biserică, fie ea ortodoxă sau neoprotestantă. În școala generală din Micherechi, dar și la liceul din Jula, acei copii vorbesc cel mai frumos românește care frecventează vreo biserică în care se vorbește limba română. Din familie și acești copii aduc un grai sărăcăcios și stricat. Tinerii care frecventează biserica ortodoxă aud vorbă românească, atunci când preotul predică sau când săvârșește liturghia. Ei însă mai mult aud, decât și folosesc limba română. Însă copiii care, alături de părinții lor, iau parte activă la viața bisericilor neoprotestante, au ocazia și de a vorbi, a recita, a cânta în limba română. Marea și, poate, singura șansă a școlii generale din Micherechi este aceasta, anume că tinerii învață limba română în biserică. Și ne gândim în primul rând la adunările neoprotestante.

Ce văd copiii în bisericile baptiste și pentecostale? Primesc oaspeți din România aproape în fiecare săptămână, părinții lor au prieteni români în România și, văzând acest model, și ei leagă la rândul lor prietenii cu copiii din România. În sufletele acestor copii nu încolțește sămânța rușinii de a fi român, cum se întâmplă, din păcate, la alții. În afară de biserici, nicio altă instituție (școală, grădiniță, autogovernare) nu reușește acest lucru. Tinerii care se „hrănesc” în biserici și cu limba română, nu mai au complexe când se duc să-și continue studiile în România, se integrează foarte repede în societatea studentescă de acolo. În timp ce alții colegi de-ai lor, poate de la aceeași școală, suferă din cauza limbii și când trebuie să ceară o cafea la un bar.

Ce viitor românesc au în față acești copii? Din păcate, dacă privim realitatea în care se află azi instituțiile românești din Ungaria, niciunul. Avem tot mai puține școli, cu tot mai puțini copii, deci va fi nevoie de tot mai puțini profesori români. Instituții românești viabile nu avem. La TV, radio sau ziar în limba română lucrează tot mai puțini jurnaliști, pentru că nu mai sunt bani pentru salarii. O redacție cu doi oameni nu mai este redacție. Ea se numește bătaie de joc. Unii i-au crezut, alții îi mai cred și azi, pe acei politicieni maghiari care au ademenit minoritățile că raiul pe pământ este așa-numitul „sistem de autogovernări”. În cazul românilor, acesta însă duce la moartea sigură a instituțiilor românești și, implicit, la asimilarea totală a comunității.

Singura noastră șansă de viitor ar fi acei tineri, care mai vorbesc românește și cărora nu le este rușine de ceea ce sunt. Pentru viitorul lor ar trebui să strigăm atât de tare, încât să se audă până la Budapesta, că minoritatea română se încapățânează să se mențină și că vrea să i se respecte toate drepturile în această țară. Asta ar fi singura șansă ca să ne amânăm sfârșitul... *Eva Șimon*

Conferință preotească de toamnă la Bătania

Sub președinția Preasfințitului Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, sâmbătă, 13 octombrie, la Parohia română din Bătania s-a desfășurat conferința preotească misionar-pastorală de toamnă, dedicată Anului Omagial al Tainei Sfântului Maslu și îngrijirii bolnavilor, în Patriarhia Română.

Ca și la alte astfel de în-

În cuvântul de deschidere, Preasfinția Sa a subliniat importanța bisericii în viața credincioșilor și a societății în care trăim și rolul pe care îl are preotul în viața unei comunități, mai ales în societatea agitată în care trăim la ora actuală, o societate foarte grăbită și solicitantă, care nu ne mai lasă de multe ori nici timpul necesar ca să ne regăsim pe noi înșine, să ne

ale lui Hristos și participarea la biserică.

În cadrul conferinței a prezentat un referat părintele Alexandru Șereș, paroh al bisericii din Aletea, care a vorbit despre rolul studiului biblic și al rugăciunii în viața preoților, a credincioșilor și a societății. Un alt referat a fost întocmit de preotul Ioan Bun din Micherechi, „Implicarea Bisericii în societate”, acesta fiind prezentat de protosinghel David Pop, de la așezământul monahal din Budapesta.

Conferința a continuat cu discuții și propuneri concrete, făcute de către preoți, în privința abordării temelor discutate, importante în viața bisericii de azi. Evenimentul s-a încheiat printr-o agapă comună, oferită cu sprijinul Autoguvernerii Românești din Bătania.

A.B.

Taina Sfântului Botez la Julia

Botezul ortodox numit și „ușa tainelor” este întemeiat de Mântuitorul nostru Isus Hristos prin cuvintele: „Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh” (Matei 28, 19). Familia de religie ortodoxă Beata Con-

doroș Szöllösi și Szabolcs Szöllösi din Julia l-au botezat pe fiul lor Matei Szöllösi în biserica „Sf. Nicolae” din Julia. Botezul a fost săvârșit de părintele vicar Pavel Ardelean. Nașii de botez au fost Robert Condoroș și Ecaterina Toldi Condoroș.

A.C.

Cununie la Julia-Mică

Cununia sau nunta este Sfânta Taină prin care, după făgăduința mirelui și a miresei dată liber în fața preotului, li se împărtășește harul dumnezeiesc care întărește însoțirea lor, prefăcându-o într-o unitate după chipul legăturii dintre Hristos și Biserică. Pe 29 septembrie, la biserica

cu hramul „Sf. Parascheva” din Julia a avut loc cununia tinerilor Maria Natalia Minea și Gheorghe Sabău. Nașii au fost Krisztián Majorovics cu Katalin Majorovics și Ioan Crețu cu Lucia Crețu. Sfânta Taină a cununiei a fost săvârșită de preotul Petru Pușcaș.

A.C.

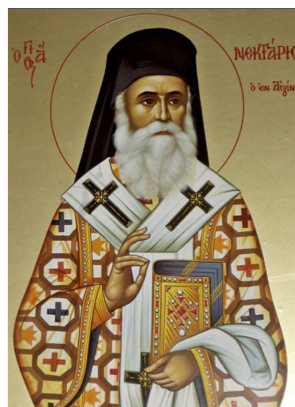
tâlniri, conferința preotească a fost precedată de săvârșirea, în biserică ortodoxă română cu hramul „Sf. Gheorghe” din Bătania, a Sfintei Liturghii Arhieresti, de PS Siluan, înconjurat de majoritatea preoților Episcopiei. În cadrul Sfintei Liturghii s-a făcut și ectenia morților pentru tatăl preotului Ioan Bun din Micherechi, care a fost înmormântat sâmbătă, în localitatea Beliu din județul Arad, la înmormântare reprezentând Episcopia preotul Florin Olteanu de la Chitighaz.

reculegem, să ne întâlnim cu noi cei adevărați.

Punerea în valoare a propriilor puteri și daruri, de care nu este lipsit nimeni dintre noi, se realizează numai în comuniunea noastră cu Dumnezeu și cu toți oamenii. Misiunea creștină trebuie să cheme la comuniune pe unii cu alții și să realizeze în prealabil deschiderea unora către alții, dar și deschiderea Bisericii către omenire, de aceea, a mai subliniat Preasfinția Sa, studiul biblic este foarte important, împărtășirea cu sfințele taine

Moaștele Sf. Nectarie Taumaturgul vor fi aduse în București

Între 24 și 29 octombrie, cu ajutorul lui Dumnezeu, la București vor fi aduse din Grecia moaștele Sfântului Nectarie numit și Taumaturgul sau Vindecătorul de boli, Făcătorul de minuni. Delegația va fi condusă de ÎPS Mitropolit Efrem. „O parte din moaștele lui au mai fost lași cu mai mulți ani în urmă, când s-a sfințit Biserica

nouă și mare care îi poartă numele”, a precizat PF Părinte Patriarh Daniel, după cum informează *basilica.ro*. Aducerea moaștelor Sfântului Nectarie la București vine ca un răspuns la evlavia tot mai mare a românilor pentru ierarhul taumaturg și cunoscut ca ajutor al bolnavilor de cancer.

A.B.

Andrei Șerban a regizat din nou la Teatrul Național din Budapesta

La Teatrul Național din Budapesta a avut loc în 28 septembrie o premieră așteptată cu deosebit interes: *Îngeri în America* de Tony Kushner, în regia lui Andrei Șerban. Biletele pentru premieră dar și pentru următoarele spectacole, erau deja vândute, iar sala arhiplină a primit spectacolul cu aplauze frenetice. Spectatorii știau că vor avea parte de o seară deosebită. Andrei Șerban este deja cunoscut la Budapesta după punerea în scenă a piesei *Trei surori* de Cehov. Piesa lui Tony Kushner poate fi considerată o schimbare de registru pentru renumitul regizor, care și-a scris numele în istoria teatrului internațional, mai ales prin retălmăcirea marilor clasici. Cu aprobarea autorului *Îngeri în America* s-a jucat la Budapesta pentru prima oară într-un singur spectacol, care a durat 4 ore, partea I, *Sfârșitul lumii e aproape* și partea a II-a, *Perestroika*, cu o singură pauză de 20 de minute, aceasta constituind o performanță a actorilor și o încercare pentru public.

Actorii *Udvaros Dorottya, Kulka János, Alföldi Róbert, Stohl András, Tenki Réka, László Zsolt, Szabó Kimmel Tamás și Söptei Andrea* de la Național au impresionat publicul prin prestația lor. Ei s-au pliat pe cerințele regiei și s-au achitat conștiințios de solicitările viziunii lui Andrei Șerban. Au reușit să redea zbuciumul personajelor lui Tony Kushner, care încercă să găsească sensul într-o lume aparent abandonată de Dumnezeu. Prin

hățișul democrației, aceste personaje abandonate și deusolate caută iubirea în ei înșiși și în ceilalți, speranța și drumul de ieșire din capcana societății americane a anilor 80. În piesă dramaticul se îmbină subtil cu comicul, fapt sesizat de public și răsplătit cu aplauze pe parcursul spectacolului. Prestația actorilor a fost de mare clasă, aproape fiecare dintre ei au jucat în mai multe roluri. Astfel, Udvaros Dorottya a jucat în șase roluri, Söptei Andrea în 4 roluri, Stohl András în 3 roluri, Kulka János în 2 roluri, uneori între un rol și celălalt fiind un interval de timp foarte scurt, de 3-4 minute, prin aceasta actorii dovedind un talent și o prestație rar întâlnită.

Spectacolul a fost incitant și prin

potențialele analogii de context, deoarece, așa cum afirma și regizorul: „conflictul din *Îngeri în America* e între cei care doresc progresul și cei care vor să se întoarcă în timp, situație ce oglindește ce se întâmplă astăzi, cel puțin în Europa de Est”. Reacțiile publicului au confirmat aceasta.

Spectacolul de la Teatrul Național de la Budapesta a fost răsplătit de public cu aplauze prelungite, iar regizorul Andrei Șerban a fost invitat de actori pe scenă pentru a gusta din succesul realizat în echipă.

Piesa *Îngeri în America* s-a bucurat de patronajul *ES Eleni Tsakopoulos Kounalokis*, Ambasador al SUA în Ungaria.

Gabriela Enea Elekes

Spectacolul regizat de Andrei Șerban mai poate fi urmărit la Teatrul Național din Budapesta în zilele de 29 octombrie (ora 19.00), 4 noiembrie (ora 15.00), 21 noiembrie (ora 19.00).

Pe scurt...

BICHIȘCIABA

Fundația Credo din Bichișciaba organizează, pe 20 octombrie, Festivalul micilor clasici, pentru tineri muzicieni talentați, cu vârsta cuprinsă între 7-12 ani, din județul Arad, Ciongrad și Bichiș. Manifestarea va avea loc la Școala Populară de Artă „Bartók Béla” din Bichișciaba, str. Szabadság, nr. 4. Programul este realizat cu sprijinul DRP al Guvernului României.

JULA

Asociația Națională a Prietenilor Păsărilor organizează în zilele de 26-27-28 octombrie, la Sala sporturilor din Jula, Expoziția Națională a Păsărilor de ornament. Organizatorii așteaptă publicul la o serie de programe culturale distractive, prezentare de păsări de ornament, prezentare de șoimi, târg de pescuit, expoziție de plante ornamentale și grădinărit, etc. La întâlnire sunt așteptați să participe și asociații din România și iubitori ai păsărilor de ornament.

MICHERECHI

Pe 28 octombrie, la biserica penticostală „Betel” din Micherechi va avea loc botez nou-testamental. Cei patru candidați, *Adriana Somogyi, Cristian Gavra, Zoltán Tóth și Nelu Pop*, vor mărturisi credința lor în apa botezului. Programul va începe la ora 9.00.

JULA

Pe 21 septembrie a expirat termenul de înscriere la concursul național OKTV, la limba și literatura română. De la liceul „N. Bălcescu” din Jula s-au înscris pentru acest concurs 7 elevi din clasele XI. și XII.

JULA

Odată cu începerea noului an școlar 2012/2013, direcția de învățământ din Orașul Mare Românesc din Jula, *Ana Ciotea*, a inițiat un nou curs de dansuri populare pentru copiii din grupa mare. Instruiți de educatoarele *Nicoleta Tóth-Máté și Nora Cefan* copilașii vor avea posibilitatea să însușească primii pași de dans în fiecare zi de vineri.

Cunoscuta profesoară pensionară, **Lucreția Șipoș Fluieraș**, a încetat din viață, luni, 15 octombrie, în spitalul din Cluj-Napoca. Lucreția Șipoș Fluieraș, născută la 17 iulie 1941, în localitatea Reditu, județul Cluj, a fost o personalitate importantă în formarea tinerei generații de învățători și educatori de naționalitate română din Ungaria.

Doamna Lucreția și-a terminat studiile liceale la Liceul Teoretic „George Barițiu” din Cluj, după care frecventează Facultatea de Litere (română-italiană) a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, devenind profesoară de liceu. Pe lângă activitatea didactică, s-a remarcat în România și ca ziaristă.

Din luna septembrie a anului 1994, până la sfârșitul lunii iunie 2010, doamna Lucreția predă limba și literatura română, în calitate de lector la Școala Superioară „Tessedik Samuel” din Sarvaș. Ca șef al Catedrei de limba română a muncit cu probitate profesională îmbunătățind calitatea predării limbii, literaturii și civilizației românești, formând generații de educatori și învățători bilingvi. Totodată

Lucreția Șipoș Fluieraș (1941-2012)

crează și publică sistematic în ambele țări articole, eseuri, analize literare și organizează simpozioane și cercuri literare, relații internaționale și lecții deschise cu pedagogi din comunitatea românească din Ungaria. Odată cu ieșirea la pensie a locuit la Jula, însă în funcție de starea sănătății, a mers în vizită în satul său natal. În localitatea natală, în căsuța de la Reditu a fost găsită singură și foarte bolnavă de către rude și a fost internată la spitalul din Cluj. Un virus crâncen i-a îmbolnăvit plămânilor și în ziua de 15 octombrie doamna Lucreția, cum o numeau studenții dumneaei, a încetat din viață. A murit exact în ziua în care, în urmă cu trei ani, am primit la redacție o veste la fel de tristă, moartea domnului profesor Mihai Cozma, de la facultatea din Seghedin.

Înmormântarea Lucreției Fluieraș a avut loc joi, 18 octombrie, în localitatea Reditu, conform ultimei sale dorințe. Toți cei ce au cunoscut-o îi vor păstra vie amintirea.

Dumnezeu să o odihnească în pace!

Bancuri cu și despre studenți

Un student își sună tatăl:

- Tată, trimite-mi urgent 200 de lei!
- Nu aud nimic!
- Trimite-mi urgent 200 de lei!
- Nu aud nimic!

În dialog intră operatorul care spune:

- Dar eu aud perfect!
- Atunci trimite-i tu 200 de lei!

☺ ☺ ☺

Directorul unui internat îi previne pe studenții băieți:

- Dacă îl prind pe vreunul dintre voi în dormitorul fetelor, îl amendez cu 10 Euro; a doua oară cu 20 de Euro și a treia oară cu 40 de Euro!

Din spate, un student îl întreabă:

- Domnule director, da' un abonament cât costă?

☺ ☺ ☺

Profesorul îi zice unui student:

- Băiete, din păcate, pentru tine nota pe care o ai începe cu „P”. Bănuiesc că știi ce notă e, nu?

La care studentul:

- „Pinci”?

☺ ☺ ☺

Seara, un student intră în căminul de fete. Paznicul întreabă:

- La cine mergeți?
- La care studentul:
- La cine mă sfătuiți?

☺ ☺ ☺

Un student e la examen și nu prea știe nimic. Profesorul îi zice:

- Măcar știi ce-i ăla examen?
- Da, este atunci când doi oameni inteligenți vorbesc între ei.

- Și dacă unul dintre ei este idiot?
- Celălalt nu ia examenul.

☺ ☺ ☺

Profesorul, la examen își întreabă studenții:

- Întrebare de nota zece: cum mă numesc?

Toți tac.

- Întrebare de nota opt: la ce materie aveți examenul?

Toți tac.

- Întrebare de nota cinci: ce culoare are manualul?

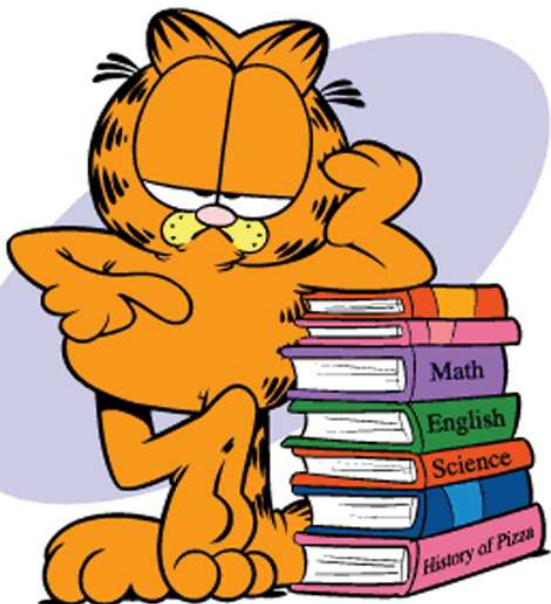
Din ultimele rânduri se aude o voce:

- Vrea să ne pice nesimțitu'.

☺ ☺ ☺

Doi studenți:

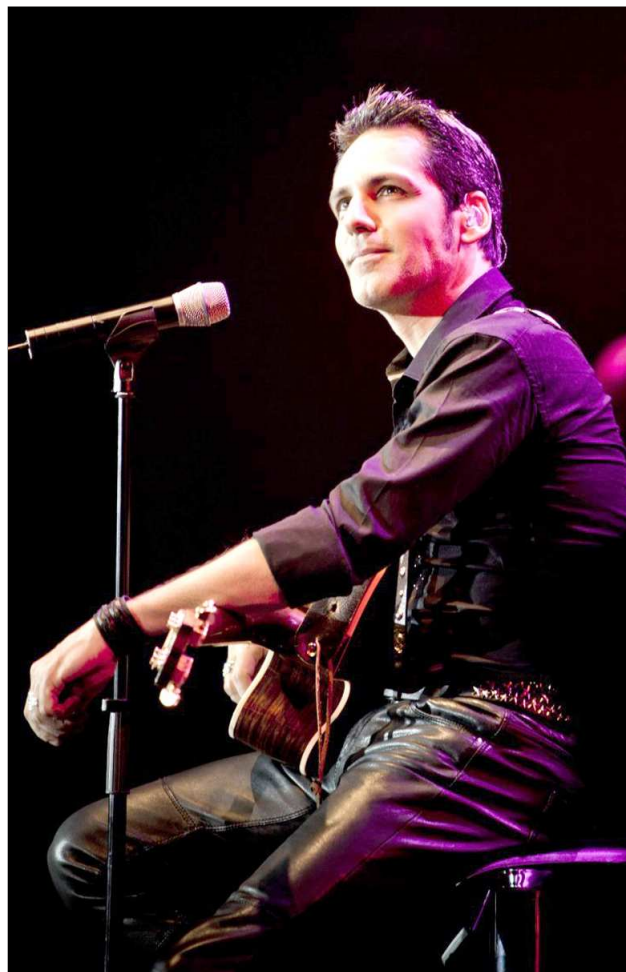
- Din ce trăiești?
- Scriu.
- Ce scrii?
- Acasă, să-mi trimită bani.

Portret de vedetă

Ștefan Bănică jr.

Ștefan Bănică (junior) (născut 18 octombrie 1967, București) este un actor de teatru și film, moderator tv, dar și cântăreț. Tatăl său este celebrul actor Ștefan Bănică, iar mama sa, Sanda Vlad-Liteanu, jurnalist. Ștefan Bănică jr. avea cam cinci anișori în 1972, când a fost spectator în primul rând la piesa „O scrisoare pierdută” care se juca la teatrul Bulandra în regia lui Liviu Ciulei, cu o distribuție impresionantă: Toma Caragiu, Rodica Tapalagă, Octavian Cotescu, Mariana Mișu, Dem Rădulescu, Mircea Diaconu. Ștefan Bănică, tatăl lui, îl juca pe Pristanda, iar Ștefan îl urmărea cu sufletul la gură pentru că avea o sabie. N-a înțeles nimic din piesă, îl interesa doar sabia. La sfârșitul piesei, tatăl l-a luat în brațe, l-a urcat pe scenă și i-a aplecat capul în jos, l-a împins să se încline în semn de respect față de public. Este un gest pe care nu l-a uitat vreodată, iar soarta a făcut ca după aproape 20 de ani, pe aceeași scenă a Teatrului Bulandra, să se încline în semn de respect în fața publicului, de această dată ca actor al teatrului. La vârsta de 15 ani, o mare schimbare s-a petrecut în viața lui Ștefan. Prins în mrejele hazardului, ajunge să joace într-un film, lucru care fără îndoială i-a schimbat destinul. A ajuns întâmplător în lumea asta. Prin 1982, se află în vacanță la Cumpănu și regizorul Mișu Constantinescu l-a văzut și i-a spus: „Puștiule, nu vrei să joci într-un film?” și l-a chemat la o probă, fără să știe că este băiatul lui Ștefan Bănică, cu care era prieten bun. Era vorba despre un rol mic. Ar fi trebuit să fie unul dintre băieții de pe o plută într-un serial de televiziune, „Eroii nu au vârstă” de 12 episoade, câte o oră fiecare. S-a întâmplat însă ceva neprevăzut, care lui i-a influențat viața. Băiatul care trebuia să joace rolul principal în serial s-a îmbolnăvit de hepatită și a trebuit

schimbat cu alt actor, chiar dacă el era găsit întocmai că personajul descris de Francisc Munteanu în scenariul serialului.

S-au dat din nou probe și a fost ales Ștefan pentru rolul principal al pustiului revoluționar. Acesta a fost debutul lui în cinematografie, din care a învățat foarte multe.

Termina Liceul teoretic I. L. Caragiale, promoția 1985, Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică, secția actorie, clasa prof. Ion Cojar, promoția 1990. Primul rol interpretat: Guriiță, în filmul serial „Eroii nu au vârstă”, regia Mihai Constantinescu, 1984 după care urmează Liceenii în regia lui Nicolae Corjos, 1986 (rolul: Mihai), Extemporal la dirigenție – regia Nicolae Corjos, 1987 (rolul: Mihai), O călătorie de neuitat – serial TV, regia Geo Saizescu, 1988 (rolul: Ion), Liceenii rock'n roll – regia Nicolae Corjos, 1990 (rolul: Mihai) și multe altele.

În televiziune el apare ca regizor, prezentator și compozitor al melodiei emi-

siunii „Dansez pentru tine” (PRO TV). Din nenumeroasele premii câștigate putem enumera cele mai importante: în 1987 – Premiul ACIN de interpretare (pentru rolul Mihai din Liceenii).

În 1995 – Cea mai bună emisiune de divertisment TV – Ceaiul de la ora 5, în 2000 – Locul 1, secțiunea șlagăre, Festivalul de la Mamaia în 2002 – Cel mai bun cântăreț, Radio România, în 2002 – Artistul anului, Radio Romania, în 2002 – Cel mai iubit interpret, Radio București în 2002 – Cel mai iubit cântăreț, Surprize, Surprize, TVR, 2003 – Best Male, MTV. În 2004 – Disc de Aur – „Zori de zi”, în 2004 – Ordinul Cavalerului, Președinția României, în 2005 – Cel mai iubit cuplu – Andreea Marin și Ștefan Bănică jr. – în cadrul premiilor „Cei mai iubiți”, TVR și multe multe altele. În luna ianuarie, a anului 2006 s-a căsătorit cu realizatoarea TV, Andreea Marin Bănică, care a născut pe 15 decembrie 2007, o fetiță pe nume Violeta.

Concursuri și distracție la Balul bobocilor de la „Bălcescu”

Începerea unui nou an școlar aduce cu sine și noi generații, astfel și Liceul „N. Bălcescu” din Jula are anul acesta 48 de boboci în clasa a 9-a. Pentru a fi admiși în rândul liceenilor, tinerii de clasa a 9-a au trebuit să treacă de anumite probe la balul bobocilor care s-a desfășurat miercuri trecută, 10 octombrie, la Centrul Cultural Românesc din Jula. Balul bobocilor este petrecerea de bun venit a proaspeților liceeni, organizată tradițional de

colegii lor mai mari. Pe scena Centrului cultural, tinerii claselor a 9-a, în frunte cu diriginții lor, inspirați din lumea poveștilor, s-au întrecut într-un spectacol-concurs ținut în limba maghiară. Clasa a 9-a A a prezentat un spectacol cu Ștrumfii, cu fețele vopsite în albastru, iar clasa a 9-a B a prezentat o scenetă din epoca de piatră reprezentând familia lui Fred și Barney.

Spectacolul oferit de boboci a reușit să aducă

zâmbete și bună dispoziție pe chipul spectatorilor aflați în sală, printre care au fost mulți elevi, profesori, rude, dar și foști absolvenți ai liceului Bălcescu. Dacă prima probă a fost la îndemâna tuturor, fiecare concurent rostind câteva cuvinte despre sine și rolul pe care îl ocupă în familia din care face parte, cea de-a doua s-a dovedit a fi cea mai solicitantă, tinerii întrecându-se în dans și parodii. Pe urmă s-au întrecut la diferite concursuri. Bineînțeles că la probele de concurs colegii mai mari din liceu s-au străduit să pună colegii mai mici în situații cât mai ciudate, acestea fiind condițiile „acceptării” bobocilor între „bătrânii” liceeni. Bobocii s-au angajat să facă față cerințelor și au trecut puntea pentru a fi acceptați în comunitatea liceenilor. În final, bobocii au transformat scena într-un ring de dans.

A.B.

Biserica baptistă din Chitighaz la o sută de ani (2)

În toamna anului 2011 s-au finalizat lucrările de izolare la podul bisericii, s-a schimbat gardul din spatele curții bisericii, iar zidarul Szabó György a terminat lucrările de restaurare a holului casei de rugăciune. Pe fațada bisericii s-a instalat o cruce luminată electric, iar pe acoperișul de la intrare au fost montate ornamente. Dincolo de scările montate în formă de semicerc și trecând de noua ușă de la intrare, ajungem într-o sală luminoasă, înaltă, care reprezintă același stil cu clădirea bisericii. Pentru anul 2012 a rămas să fie executate următoarele lucrări: zugrăvirea pereților, s-au făcut modernizări la iluminatul electric, s-au vopsit băncile, toate aceste lucrări fiind coordonate de întreprinzătorul Szabó György. Perețele din față pe care se proiectează, precum și ușa din perete în formă de cruce, intrare care duce la bazinele pentru botez, tavanul și pervazele toate făcute

din plăci de rigips au adus un nou aspect interior modern și armonios.

Cu implicarea și sprijinul pastorului Bódis László, al președintelui și păstorului și administratorului Hetényi Lajos (în 2010) și al pastorului actual Borzási Csaba, biserica s-a restaurat din mai bine de 39 milioane forinți. Pentru contribuția și implicarea acestora le mulțumim și pe această cale. Un ajutor în valoare de 3.325.000 forinți am primit de la Biserica Baptistă regională de care aparținem. Pentru coordonarea lucrărilor le mulțumim tuturor celor care ne-au ajutat de la centru.

Restaurarea ornamentelor de pe acoperiș a costat 600.000 forinți, izolarea pereților 800.000 forinți, lucrările de restaurare la sala de servicii divine 3.300.000 forinți, iar schimbarea acoperișului a costat 4.920.000 forinți, și toate aceste lucrări s-au executat cu sprijin de la Oficiul pentru Minorități, ca încu-

rajare a românității noastre. Fondurile acestea au fost obținute printr-un concurs înaintat de Autogovernarea Românească din Chitighaz, cu implicarea domnului Ștefan Frătean. Dumnezeu să-i binecuvânteze pentru ajutorul acordat. În cei șapte ani cât au durat lucrările de restaurare, am simțit purtarea de grijă și îndrumarea Bunului Dumnezeu. El ne-a dăruit știința, puterea trupestă, posibilitatea financiară și îndrăzneala. De mare aju-

tor ne-au fost fondurile europene, însă, din păcate, încă decontarea finală nu s-a realizat în totalitate.

Aducem mulțumiri adunării de pe strada József din Budapesta, care cu încredere frățească ne-a împrumutat un avans pentru începerea lucrărilor realizate cu ajutorul proiectului. Nespuse de mare ajutor am primit din partea inginerului constructor Ványi Zoltán de la Dobrițan, care ne-a făcut proiectul și a urmărit fiecare etapă a lucră-

rilor. Îi mulțumim din suflet pentru ajutor. Suntem recunoscători în primul rând lui Dumnezeu, pentru puterea umană, pentru sacrificiul și ajutorul acordat. Am dori ca în anii sau deceniile care urmează, Dumnezeu să ne păzească, să ne îmbogățească sufletul și adunarea noastră.

Și mărturisim „puterea cetății nu constă în grosimea pereților, ci în sufletul apărătorilor ei”.

Székely István,
conducătorul bisericii

Sâmbătă, 13 octombrie, pe malul lin al Mureșului care leagă cele două țări, într-o zi neașteptat de însoțită, s-a dat startul la primul GastroFest românesc de la Macău. Organizatorii, Autogovernarea Românească din Macău, sprijiniți de Primăria orașului și de Consulatul General al României la Seghedin, au invitat românii din zonă să petreacă câteva ore plăcute împreună, cu muzică și bucate tradiționale românești. Au răspuns invitației români din Cenadul Unguresc, Leucușhaz, Șercad, Nădlacul românesc și Sănnicolaul Mare, iar tineretul a fost reprezentat de echipa consiliului elevilor din orașul Macău.

După intonarea celor

GastroFest românesc la Macău

două imnuri, cei prezenți au fost salutați de consulul gerant interimar al României la Seghedin, Nicolae Dan Constantin, de viceprimarul orașului Macău, Marosvári Attila și de președintele AȚRU, Traian Căstă, după care vicepreședintele Autogovernării Românești din Macău, Iulia Birta a declarat deschis evenimentul culinar. S-au gătit sarmale, ardei umpluți, mămăligă, tocăniță de câprioară, friptură și mici, dar și găluște slovacăști, pregătite de doamnele de la clubul orașenesc al pensionarilor din Nădlacul românesc. Toate au fost degustate de un juriu alcătuit

din specialiști, care au luat cam greu decizia finală, pentru că, așa cum spunea bucătarul Lucian Doroi-man din Seghedin, preparatele au avut gust, iar un bucătar atunci e bun, dacă ceea ce gătește, are gust.

„Autogovernarea locală trebuie să îndeplinească un rol foarte important – să fie podul între țara mamă și oficialitățile locale, sau, dacă vreți, între Ungaria și România. Iar prezența celor din Sănnicolaul și din Nădlac la acest festival gastronomic arată că legăturile transfrontaliere există”, a spus președintele AȚRU, Traian Căstă. „Participăm la festival pentru că o parte dintre măcăuani sunt din Cenad născuți, alții ne sunt vecini. Rar ne întâlnim. Și ar fi bine, ca între românii aștia puțini să fie pace odată. Ca atunci, când ne întâlnim, să ne cunoaștem ca frați, că suntem puțini”, ne-a declarat Vasile Rotar, președintele Autogovernării Românești din Cenadul Unguresc.

Muzica a fost asigurată de orchestra de muzică populară din Macea și de

tânărul Grigore Poiendan din Micherechi, care după mulți ani s-a reîntâlnit acum cu fiicele regretatului Svetozar Unc, Doina și Magdalena. Tânărul interpret a învățat pe la vârsta de 11 ani câteva cântece ale lui bace Țito și i le-a cântat în ziua când acesta împlinea 80 de ani. „Îmi aduc aminte că a fost o după-amiază foarte frumoasă și știu că lui tati i-a plăcut foarte mult. Și a spus atunci, că băiețelul acesta o să fie cântăreț bun, că tare frumos cântă. El a observat că are auz bun și acum ar fi foarte mândru, dacă ar ști că duce mai departe obiceiurile noastre”, ne-a destăinuit doamna Magdalena Túri. Impre-

sonat de revedere, Grigore Poiendan a spus la rândul său că o să păstreze horele lui bace Țito și o să le cânte în întreaga Europă.

La încheierea festivalului gastronomic, consulul Dan Constantin a declarat: „Concluzia finală este că trebuie să avem mai multă încredere în noi, și aici mă refer în special la membrii acestei autogovernări, ar trebui să fie identificate căile prin care să fie atrași mai mulți români care se află în zonă, să participe activ la acest eveniment. Dar sunt sigur că, față de percepția care a fost creată înaintea acestui eveniment, acum, după încheierea lui, sunt convins că pentru viitor se vor găsi resurse și disponibilitate pentru a se organiza un eveniment mai frumos ca acesta.” I. Kaupert

130 de ani de la moartea generalului Gheorghe Pomuț

(Urmare din pag. a 3-a)

Apoi, dr. Maria Berényi a adus în fața publicului câteva aspecte poate mai puțin cunoscute din viața și activitatea lui Gheorghe Pomuț. Institutul de Cercetări a amplasat o placă bilingvă comemorativă în anul 1998, la Jula, pe acel loc unde s-a născut Pomuț, unde s-a aflat atelierul tatălui său. Dacă cineva s-a interesat mai detaliat de activitatea lui Gheorghe Pomuț a putut cunoaște din cele trei numere ale Luminii din 1998, 2002 și 2007 o imagine completă a vieții lui Pomuț. Viața lui Pomuț este o mare enigmă, fiindcă viața și legenda lui este ca un izvor nesecat. Pomuț a terminat Facultatea de Drept la Budapesta în anul 1841. Maria Berényi a vorbit și despre faptul că avocatul Emanuil Gojdu și avocatul Gheorghe Pomuț s-au cunoscut, cercetătoarea găsinde referiri despre asta în documentele timpului.

Profesorul universitar pensionar dr. Gheorghe Petrușan a făcut o analiză a acelor vremuri în care a trăit Gheorghe Pomuț, referitor la situația românilor din Ungaria și din Transilvania. Profesorul arădean dr. Marius Grec a prezentat o mică broșură care a apărut în 1999, intitulată „George Pomuț, general și demnitar american”, în care este menționat faptul că Pomuț a fost un român născut în Ungaria, la Jula, care a avut un destin neobișnuit, o funcție importantă în Statele Unite, și apoi în Rusia, la

Sankt Petersburg, unde a și murit. Decanul arădean a oferit apoi câteva distincții unor personalități care s-au aflat la acest simpozion. PS Siluan, Maria Berényi și Gheorghe Petrușan au primit „Placheta de Aur” a Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad. Consulul Dragoș Țigău și Gheorghe Ardelean din Chitighaz, descendentul lui George Pomuț, au primit „Globul de cristal” al Universității. Acesta din urmă a spus că va preda distincția mamei sale, care este ruda familiei Pomuț.

Romanticul Pomuț

Profesoara Mihaela Bucin a vorbit despre cultul eroilor și a făcut o prezen-

tare a câtorva monumente, plăci și statui românești din Ungaria. Profesoara Bucin a trecut în revistă felul în care un erou poate contribui la formarea identității naționale, mai ales în cadrul unei minorități naționale atât de speciale cum este cea din Ungaria. A doua parte a prezentării a constat într-un joc interactiv, publicul fiind pus în situația să recunoască din imagini diferite monumente, aflate în localități românești din Ungaria.

Răzvan Ciolcă, consilier la Ambasada României la Budapesta a vorbit nu doar despre consulul Pomuț, ci și despre romanticul Gheorghe Pomuț. Acesta a

fost un om care a vorbit opt limbi și care a înțeles că revoluția de la 1848 este o șansă pentru el să-și depășească cariera de avocat. A devenit căpitan în armata ungară, iar după revoluție a fost nevoit să se refugieze în Statele Unite. În armata americană a ajuns să fie general, iar după acest stagiul strălucit a avut curajul să pretindă că poate fi diplomat la Sankt Petersburg.

După sfârșitul războiului civil, în 1866, a fost numit consul al Statelor Unite la Sankt Petersburg, iar apoi consul general, în 1874. A reușit să se strecoare în înalte societăți, fiind admirat și îndrăgit în primul rând de doamne. Discuțiile legate de vânzarea statului Alaska, frecvente în epocă, încetaseră

odată cu izbucnirea Războiului Civil American. După victoria unionistă, Imperiul Țarist avea toate motivele să reîncepă negocierile. În calitatea sa de consul, Pomuț a fost implicat în negocierile pentru Alaska și la un moment dat le-a prezidat. Înțelegerea a fost semnată pe 30 martie 1867, iar astfel Statele Unite au intrat în posesia unui teritoriu ce reprezintă aproape o șesime din suprafața totală actuală. Pomuț a deținut funcția de consul general până în 1878. A murit sărac, patru ani mai târziu, în 1882, tot în Sankt Petersburg, și este îngropat în Smolensk.

Ana Cioca

Cinematografele din Ungaria au început, pe 11 octombrie, rularea filmului „Aglaja”, o coproducție maghiaro-polonezo-română, în regia lui *Deák Krisztina*. Filmul este povestea unei relații foarte strânse dintre mamă și fiică, despre destrămarea familiei lor, despre maturitate – din punctul de vedere al Aglajei. Acțiunea filmului se bazează pe fapte reale, prezentând calvarul în Occident al unei familii de artiști refugiați din Europa de Est. Dacă vor să se mențină în arenă, trebuie să inventeze un spectacol exotic. Sabina, mama Aglajei este cea care inventează spectacolul care le salvează: este atârnată de cupola circului cu propriul ei păr, în timp ce jonglează cu făclii aprinse. Fetița Aglaja în fiecare seară tremură de frica momentului când maica-sa se va prăbuși. Toată viața Aglajei este înțreșută de frica morții mamei. Va sosi însă în curând ziua, când, continuând tradiția din familie, ea va fi „femeia cu părul de oțel”.

Premiera filmului „Aglaja” a avut loc în februarie 2012, în cadrul Festivalului de Filme Maghiare de la Budapesta. Înainte de rularea filmului în majoritatea cinematografelor din Ungaria, „Aglaja” a fost prezentat în cadrul Săptămânii Filmului Românesc, de la cinematograful Uránia din Budapesta. La sfârșitul săptămânii trecute, filmul „Aglaja” a obținut primele două premii internaționale, la festivalul de filme de la Antalya, Turcia. Coproducătorul filmului a fost *Tudor Giurgiu*.

Aglaja

❖ ❖ ❖
Cine a fost, de fapt, Aglaja Veteranyi? S-a născut în 1962, la București, într-o familie de artiști de circ. La 3 ani jongla deja în arenă. La 5 ani a plecat din România împreună cu părinții. Copilăria și-a petrecut-o într-o rulotă, cu care a cutreierat aproape toate continentele. După ce a stat câțiva ani în Spania și a călătorit cu circul și prin Anglia, Franța, Africa, America de Sud, în 1977 s-a stabilit în Elveția. Îndrumată de mama ei, care visa să facă din ea un star, a apărut pe scena mai multor varieturi, rămânând însă analfabetă până la 17 ani. Autodidactă, începând din 1982 a fost actriță și scriitoare de limbă germană. A publicat cu regularitate în antologii și reviste de literatură din mai multe țări. În 1993 a înființat împreună cu René Oberholz trupa experimentală *Die Wortpumpe* (Pompa de cuvinte), iar în 1996 grupul teatral *Die Engelmaschine* (Mașina de făcut îngeri).

În 1999 îi apare volumul de poezii *Daruri – un dans al morților* și primul roman *De ce fierbe copilul în mămăligă*, care a fost tradus în mai multe limbi de circulație internațională și deja adaptat pentru scenă la Zürich și Stuttgart, fiind distins cu premiul pentru Cea mai bună carte a anului (Zürich, 1999), Premiul pentru literatură (Berlin, 2000) și premiul Chamisso (München, 2000).

În plină afirmare crea-

toare, la 40 de ani, Aglaja Veteranyi s-a sinucis într-un spital din Zürich, în urma unei depresii, la începutul anului 2002, lăsând în urmă un al doilea roman *Raftul cu ultimele suflări*.

❖ ❖ ❖
O scriere de o frapantă originalitate, din alt spațiu cultural și totuși evident „a noastră”, este micul roman al regretatei Aglaja Veteranyi, *De ce fierbe copilul în mămăligă*, de fapt, lucru limpede pentru oricine citește primele pagini, un senzațional volum de poezie. Drama epică e alunecoasă și aleatorie, de *road-movie*, pretext doar pentru desfășurarea unui cutremurător document psihiatric. Sunt primii ani din viața unei fețițe schizoide, trambalată cu trupa de circ a mamei ei prin toată Europa, prilej pentru confruntarea cu beția, incestul, atrocitatea care, ca un soare cu dinți, iluminează un sumbru univers de copil. E o lume din care lipsesc dragostea și mila și în care umanitatea se întinde peste fețe grotesc ca un ruj ieftin. O lume kitsch și totuși nostalgică, amintind frapant de poemele în proză ale altui dispărut înainte de vreme, Cristian Popescu. Un Dumnezeu-căpcaun domină, cu „dinții cât lopețile”, lumea aceasta de desene strâmbe, iar copilul din fioreasa poveste spusă de sora vitregă e mica Aglaja însăși, jertfa care fierbe în fața lui, în cazanul infernal, cu mămăligă clocotită. Din această copilărie mutilată răzbește țipătul coșmăresc al cărții, jetul ei de viziune celestă și sânge. Pagini de mare poezie sunt presărate pe tot parcursul cărții, culminând în interpretarea mitică și hieratică a gravidații. Valoarea acestui document constă în primul rând în *adevărul* lui, în același timp artistic și existențial. „E frumos, neasemuit de frumos, pentru că e adevărat”, spunea undeva un personaj de Dostoievski.

(*Mircea Cărtărescu*)

❖ ❖ ❖
„La înmormântarea mea, mi-ar plăcea ca Peter Bichsel să-mi spună povești, mie și tuturor celor care vor fi prezenți. De asemenea Bunului Dumnezeu. Și tristeții. Și clovnului. Și nesățioasei dorințe. Și dragostei. Și vinului roșu pe care îl împart cu el.”

(*Aglaja Veteranyi*)

Regina Maria are statuie în Oradea

La dezvelirea statuii reginei Maria, Familia Regală a fost reprezentată de Altețele Regale Principele Radu și Principele Nicolae ai României, precum și de Alteța Sa Imperială și Regală Arhiducesa Maria-Magdalena a Austriei, nepoata Reginei Maria și fiica Princesesei Ileana.

Statuia ce a fost dezvelită vinerea trecută cinstește vizita pe care, alături de Regele Ferdinand, Regina Maria a făcut-o la Oradea Mare în 23 mai 1919, după eliberarea orașului de către trupele generalului Traian Moșoiu, care apoi ajungeau până la Budapesta și puneau capăt dictaturii bolșevice a lui Kun Béla.

La eveniment au participat sute de orădeni veniți să-i vadă pe reprezentanții casei regale.

Monumentul este înalt de 2,6 metri și a costat 187.000 de lei, fiind amplasat pe un soclu de beton placat cu piatră. Pe postament sunt amplasate două basoreliefuli din bronz, unul înfățișând un moment al vizitei din mai 1918, iar celălalt un instantaneu din activitatea reginei din spitalele de campanie ale Primului Război Mondial, când a îngrijit răniții ca soră medicală. Alte două plăci de pe soclu sunt inscripționate „Maria Regina României 1875–1938” respectiv stema Oradei cu textul „În amintirea vizitei în Oradea a MS Regele Ferdinand și a Reginei Maria, la 23 mai 1919”.

Aplicație iPhone și iPad „Mănăstirea Curtea de Argeș”

Pe 11 octombrie a fost lansată aplicația cu rugăciuni „Mănăstirea Curtea de Argeș” pentru iPhone și iPad. Aplicația oferă credincioșilor posibilitatea de a avea tot timpul la ei o colecție numeroasă de rugăciuni și acatiste.

Această aplicație mai

vine în ajutorul creștinilor care, din cauza stresului cotidian, a distragerii atenției de la trăirea interioară, a curgerii timpului ș.a., pot include un planificator cu alarmă care să le amintească data, ora și rugăciunea pe care și-au propus-o.

TV

Nașa

Sâmbătă, 20 octombrie, ora 20.30, PRO TV
Jennifer este o americană frumoasă stabilită în România, cu o carieră de profesoară de literatură în București. Este căsătorită cu Radu Prodan, un respectat finanțist român, și împreună au un băiat de 10 ani, extrem de inteligent, David. Într-o bună zi, în timpul unui botez la care participa în calitate de nașă, poliția năvălește în biserică și îl arestează pe soțul ei. Cu această ocazie, Jennifer află că „respectabila” afacere a lui Radu consta de fapt în spălare de bani pentru un temut mafiot local, Spănu, The Madfather. Așa se face că eroina noastră se trezește prinsă într-o poveste cu mafioți adevărați, cum nu văzuse până atunci decât în filme. Mai mult, restricțiile judecătorești emise pe numele său o împiedică să iasă din țară, și, în plus, nici nu este ferm convinsă de vinovăția soțului ei. Singura soluție pe care o găsește pentru a-și salva familia este să își formeze propria „familie mafiotă” și să contracareze astfel acțiunile dușmanului lor, Spănu. În acest demers îndrăzneț ea va fi ajutată de o serie de personaje atipice.

Masca de argint

Duminică, 21 octombrie, ora 09.00, Antena 1
Evenimentele îl aduc în Țara Românească pe bancherul Troianov (Alexandru Repan), o persoană darnică și totodată suspectă, despre care Aga (Traian Stănescu) vrea să afle totul, prin spionul său plătit, Agata Slătineanu (Marga Barbu). În timpul unei petreceri fastuoase oferite de Troianov, în care doamnele găsesc bijuterii costisitoare, iar Agata primește însăși trăsura bancherului, cu tot cu vizitiu, are loc un conflict în care sunt împușcați doi oameni. Asasinul poartă îmbrăcămintea lui Margelatu (Florin Piarsic), o pălărie identică cu a viteazului și o mască de argint pe față. El îl răpește pe boierul Vardala, deținătorul unor mult-răvnite mine de aur.

Toată lumea din familia noastră

Luni, 22 octombrie, ora 01.45, HBO

„Toată lumea din familia noastră” tratează cu umor povestea tristă a unui tată și a fiicei lui, care vor să petreacă împreună o vacanță ca-n rai, însă deocamdată sunt prinși în iadul relațiilor de familie de pe pământ.

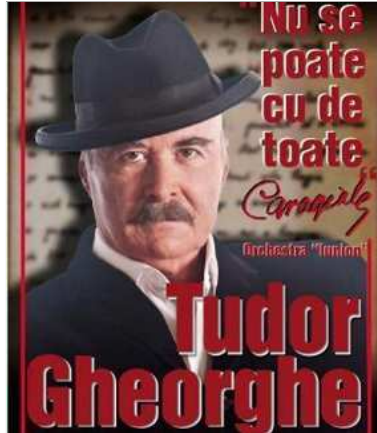

CONCERT

Tudor Gheorghe în Oradea

Vineri, 26 octombrie, ora 19.00, Teatrul de Stat Oradea, str. Regele Ferdinand nr. 4-6.

Tudor Gheorghe va concerta în Oradea la Teatrul de Stat pe 26 octombrie, în cadrul turneului național „Nu se poate cu de toate”.

CURIOZITĂȚI

Filozofia bărfei

În Grecia antică, Socrate (469–399 d.C.), era foarte mult lăudat pentru înțelepciunea lui. Într-o zi, marele filozof s-a întâlnit întâmplător cu o cunoștință care alerga spre el agitat și care i-a spus:

– Socrate, știi ce-am auzit tocmai acum, despre unul dintre studenții tăi?

– Stai o clipă, îi replică Socrate. Înainte să-mi spui, aș vrea să trec printr-un mic test. Se numește Testul celor Trei.

– Trei?

– Așa este, a continuat Socrate. Înainte să-mi vorbești despre studentul meu, să stăm puțin și să testăm ce ai de gând să-mi spui. Primul test este cel al Adevărului. Ești absolut sigur că ceea ce vrei să-mi spui este adevărat?

– Nu, spuse omul. De fapt doar am auzit despre el.

– E-n regulă, zise Socrate. Așadar, în realitate, tu nu știi dacă este adevărat sau nu. Acum să încercăm testul al doilea, testul Binelui. Ceea ce vrei să-mi spui despre studentul meu este ceva de bine?

– Nu, dimpotrivă...

– Deci, a continuat Socrate, vrei să-mi spui ceva rău despre el, cu toate că nu ești sigur că este adevărat?

Omul a dat din umeri, puțin stânjenit. Socrate a continuat.

– Totuși mai poți trece testul, pentru că există a treia probă-filtru Folosinței. Ceea ce vrei să-mi spui despre studentul meu îmi este de folos?

– Nu, nu chiar...

– Ei bine, a conchis Socrate, dacă ceea ce vrei să-mi spui nu este nici Adevărat, nici de Bine, nici măcar de Folos, atunci de ce să-mi mai spui?

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

22 OCTOMBRIE, LUNI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

23 OCTOMBRIE, MARȚI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

24 OCTOMBRIE, MIERCURI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

25 OCTOMBRIE, JOI (Ștefan Crăsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

26 OCTOMBRIE, VINERI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo „Sărut mâna pentru masă” – istoria gastronomiei românești 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

27 OCTOMBRIE, SÂMBĂTĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Medalion folcloric cu Daniela Băcilă de la Radio Timișoara 17.55: Încheiere

28 OCTOMBRIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuii din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

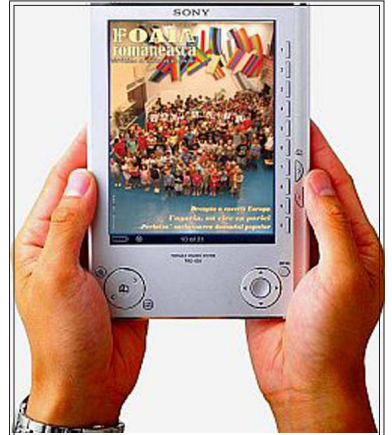
Ecranul nostru

miercuri, 24 octombrie, m1, ora 12.55
joi, 25 octombrie, Duna TV, ora 7.00

Programul românesc televizat va prezenta un interviu cu profesoara din Chitighaz, Maria Sarca Zombai, care, cu ocazia împlinirii a 600 de ani de la atestarea localității, a publicat o carte despre istoricul de 220 de ani al școlii românești. Apoi va urma un reportaj emoționant realizat la Micherechi, atunci când părintele Nicolae Bordașiu din București, descendentul primului preot ortodox din localitate, a venit să-și vadă sătenii și neamurile.

Realizator: **Tiberiu Boca**

Nu răspundem pentru eventuale modificări în programele radio și tv!

Abonați-vă la E-Foaia la prețul de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” va cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar.

„E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

GLUME

Noaptea, târziu, soțul sosește acasă, bine „făcut”. Deschizând ușa strigă:

– Draga mea, te rog, țipă la mine, altfel nu nimeresc patul pe întunericul ăsta.

– Doctore, sunt extrem de deprimat, nu mai am nici poftă de viață. Ce mă sfătuiești: să mă sinucid ori să-mi înec disperarea în băutura. Cum e mai bine?

– Depinde cum stai cu ficatul...

Medicul: – Să știi că principalul vinovat al bolii dumneavoastră este alcoolul.

Pacientul: – Mulțumesc, domnule doctor, bine că nu sunt eu vinovat.

www.radio.hu

Un cor minunat și zi de mulțumire la Biserica Baptistă din Micherechi

În perioada 12-14 octombrie, Biserica Baptistă din Micherechi a organizat seri de evanghelizare și o zi de mulțumire. Pentru acest eveniment, biserica a invitat oaspeți de la Biserica Baptistă „Betel” din Cluj-Napoca. Slujba de duminică a fost onorată de primărița satului, *Margareta Tat*, de oaspeții de la Biserica Creștină Adventistă Salem din Arad și frați de la Biserica Baptistă din Crăstor, însoțiți de pastorul *Kiss Tibor*.

În duminica zilei de 14 octombrie, la Biserica Baptistă din Micherechi a fost sărbătorită „Ziua de mulțumire”. Biserica a adus ca simbol de mulțumire legume și fructe ce au fost aranjate frumos în fața amvonului. Credincioșii au adus mulțumiri lui Dumnezeu pentru roadele pământului, pentru binecuvântările spirituale și trupești, și pentru dragostea Sa nemărginită. Pentru credincioșii adunării baptiste din Micherechi aceste

zile au fost deosebite, pentru că au avut posibilitatea de a admira cântările unui cor din Cluj-Napoca, care a transmis mesajul Evangheliei. Biserica s-a bucurat de această ocazie în primul rând deoarece corul din Cluj a fost bine pregătit, muzica a fost foarte plăcută, iar vocile profesioniste le-a creat multora o zi minunată.

La această serbare, predica a fost rostită de către pastorul de tineret *Adrian*

Tămaș de la Biserica „Betel” din Cluj-Napoca, vorbind din Geneza 13 1:17.

Domnul a zis lui Avram, după ce s'a despărțit Lot de el: „Ridică-ți ochii, și, din locul în care ești, privește spre mează noapte și spre mează zi, spre răsărit și spre apus; căci toată țara pe care o vezi, și-o da ție și seminței tale în veac. Ți voi face sămânța ca pulberea pământului de mare; așa că, dacă poate număra cineva pulberea pământului, și sămânța ta va putea să fie numărată. Scoală-te, străbate țara în lung și în lat; căci ție și-o voi da.” Avram și-a ridicat corturile, și a venit de a locuit lângă stejarii lui Mamre, cari sunt lângă Hebron. Și acolo a zidit un altar Domnului.

Trăim într-o lume în care avem telefoane mobile, internet, prin care suntem capabili să analizăm tot ceea ce se petrece în jurul nostru. Este un lucru foarte simplu să ai acces la aceste informații, dar de multe ori uităm când intrăm printre ele, este foarte ușor să ne încredem în ele. Și atunci, din când în când, Dumnezeu se uită la noi și ne trage un semnal de alarmă, își mai închide cerul din când în când și nu mai vine ploaia pe pământ. Sunt lucruri dincolo, care trec de puterea noastră de înțelegere. Când ne

uităm spre Dumnezeu, vedem că El are modul lui de a lucra cu oamenii. Oamenii au început din ce în ce să înțeleagă mai mult că binecuvântarea și blestemul se leagă de ascultarea sau neascultarea lor de Dumnezeu. Când ne uităm la El trebuie să ne aducem aminte, că stăm în fața Celui care controlează Universul și că binecuvântarea și blestemul deasupra noastră vin în urma ascultării sau neascultării noastre de Dumnezeu.

Pastorul *Adrian Tămaș* i-a îndemnat pe credincioșii din biserică să fie oameni mulțumitori, oameni ai păcii, care caută liniștea și înțelegerea. Aceasta

trebuie să fie caracteristica principală a copiilor lui Dumnezeu. Inima mulțumitoare nu putem s-o primim numai din partea lui Dumnezeu pentru că El este acel, care dăruie, oferă, și numai El este, care poate.

Pastorul a mulțumit Domnului pentru credincioșie și pentru felul în care El deschide înaintea noastră Cuvântul, s-a rugat ca El să vorbească fiecăruia dintre noi, iar acolo unde trebuie să paseze cu dragostea Sa, să O facă. A fost o zi binecuvântată, în care la sfârșitul programului toți cei prezenți au fost invitați în curtea bisericii la părășie unii cu alții.

A.C.

